

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Būti mokiniu

2012-05-03

ŽURNALAS: Kelionė su Bernardinai.lt

TEMA: Religija

AUTORIUS: Andrius Navickas

DATA: 2012-05

Būti mokiniu

Andrius Navickas

Birželio 29 dieną liturginis kalendorius siūlo pažvelgti į du žymiausius Jėzaus sekėjus – Petrą ir Paulių. Tinkama proga susimąstyti apie tai, ką reiškia būti Jėzaus mokiniu. Pranciškonas Gediminas Numgaudis vieną iš pamokslų pradėjo klausimu: *Visi čia susirinkusieji save vadina krikščionimis. Tačiau ar tikrai galėtume pasivadinti ir Jėzaus mokiniais? Ar tikrai kiekvieną akimirką mokomės iš Jo ir priimame tai į širdį?* Pasijutau pagautas į klausimo tinklą. Ar aš esu, ar bandau būti ne tik sekėju, einančiu maždaug ta pačia kryptimi bent tol, kol tam nereikia tikros aukos, bet ir mokiniu – tuo, kuris atsiveria Mokytojo žodžiams, priima juos į širdį ir leidžia jiems drungną kasdienybės vandenį paversti naujojo gyvenimo vynu?

Į šį klausimą kiekvienas turime atsakyti ne žodžiais, bet visu gyvenimu. Tad ir šiame tekste nebandau ieškoti aiškios mokinystės sampratos, pasiūlysiu tik pažvelgti į tris mokinystės atspalvius.

Mokinystė - tai nuolatinė kūryba

Sunku atrasti dvi skirtingesnes asmenybes nei šventieji Petras ir Paulius...

Petras buvo žvejys. Iki susitikimo su Jėzumi gyveno su žmona Kafarnaume, viename name su uošve ir broliu Andriejumi. Turėjo nuosavą valtį ir kartu su bičiuliais gyveno iš to, kas patenka į tinklus. Petras, regis, nebuvo Įstatymo žinovas, labiau rūpinosi žemiškais dalykais nei religiniais klausimais.

Tai, jog Jėzus pasirinko jį savo mokiniu ir net patikėjo jam lyderio našta, atrodo kaip pokštas. Juk Petras tarsi buvo reikalingesnis šeimai – rūpestingas maitintojas, nebijantis sunkaus fizinio darbo.

Jėzus galbūt pasikarščiavo? Taip, Petras yra geras ir rūpestingas bičiulis, tačiau vis išsišoka. Tiesa, kartą pataiko į dešimtuką, kai vienintelis viešai išpažįsta Jėzų kaip Mesiją. Tačiau kur kas dažniau prašauna pro šalį: karštai įrodo Jėzui, kad tam nederėtų mirti, bando eiti vandens paviršiumi, bet pritrūksta tikėjimo ir pradeda skęsti, tvirtina, jog būsiąs su Mokytoju iki galo, net griebiasi kalavijo, kai kareiviai ateina suimti Jėzaus, tačiau netrukus net tris kartus išsižada Jėzaus.

Petras visai nepanašus į didvyrį, ne kartą suklumpa, išsigąsta. Tačiau jo tikroji stiprybė – tai, kad per visą tą laiką, nuo susitikimo su Jėzumi akimirkos, jis išlieka tikru mokiniu, žvelgiančiu į Mokytoją. Petras niekada nesiekė būti svarbesnis už kitus, tapti vadovu. Jis nebijojo būti silpnas ir pripažinti savo silpnumą.

Nepaisydamas to, Jėzus būtent Petrą pavadino Kefu, tuo akmeniu, kuris taps Bažnyčios pamatu. Žvejį Petrą, kuriam nuolat kyla keisčiausių klausimų, kuris tikrai nėra guviausio proto mokinys.

Taip, būtent pas jį pirmąjį ateina prisikėlęs Jėzus. Neiškilo jokių liudijimų, apie ką jie kalbėjo, ko Petras vėl klausinėjo savo Mokytojo. Tačiau, kaip matome iš Apaštalų darbų pasakojimo, Petras iš tiesų tapo tvirta uola, kuri atspari visiems išbandymams. Tai kartu ir liudijimas, kad mokinytė yra kelias. Jis prasideda Jėzaus kvietimu, tačiau tai tik pradžių pradžia – šis kvietimas dar turi sunokti gyvenime, žodis turi virsti kūnu.

Paulius (iki atsivertimo Saulius) iš Tarso – išsilavinęs ir, regis, pasiturintis Romos pilietis. Jo nėra kiek nežavėjo Petras ir jį panašūs. Jam tai buvo šventvagiai, judaizmo grėsmė, kurią reikia išrauti su šaknimis. Net ir į Damaską jis vyko persekioti vietinių Jėzaus sekėjų, tačiau kelyje susitiko Viešpatį ir buvo Jo apakintas.

Persekiojamas tapo aistringiausiu mokiniu ir žymiausiu Gerosios Naujienos skelbėju. Šiandien sunku įsivaizduoti, kiek drąsos ir Dievo įkvėpimo reikėjo Pauliui, kad jis, neseniai buvęs aršus priešas, viešai diskutuotų su Jokūbu ir Petru apie judaizmo ir krikščionybės santykį. Paulius nuolat keliavo, dalinosi džiaugsmu, kuriuo jo gyvenimas nušvito po susitikimo su Jėzumi, ir stiprino kitų tikėjimą. Jo mokinytės kelias – tai pirmiausia žinia, jog nėra tos tamsos, į kurią Viešpats negalėtų nužengti, kurios negalėtų išsklaidyti. Tai žinia, jog mokinytė – tai ištikimybė misijai, kuri tau skirta, kuri svarbesnė nei aplinkinių reakcijos, svarbesnė net nei „saviškių“ įvertinimas.

Petras ir Paulius nebuvo artimi bičiuliai. Jų pozicijos diskusijoje dėl Gerosios Naujienos skelbimo pagonims skyrėsi. Tačiau jau labai anksti Bažnyčioje susiformavo tradicija Petrą ir Povilą vaizduoti kartu ir per jų skirtingumą įžiūrėti vieno mokymo spindėjimą įvairiomis spalvomis. Jie abu buvo nužudyti dėl to, kad liko ištikimi Mokytojui. Pasak tradicijos, jie priėmė kankinio vainiką tą pačią dieną ir kartu žengė pas Jėzų, paliudydami, jog bendra mokinytė sujungia net labai skirtingus mokinius.

Mokinytė – tai kito priėmimas

Mes mieliau mokome kitus, nei mokomės patys. Ypač mes, krikščionys, vis pamirštame, kad tikėjimas nėra banko indėlis, kurį kartą pasidėjęs gali ramiai gyventi iš palūkanų. Tikėjimas – tai kelionė, kurioje mes vis labiau bręstame ir vis labiau įaugame į Dievo Karalystės tikrovę. Būti kelyje – tai nuolat augti, stiprėti per vis naujus išbandymus.

Sakoma, kad Viešpats puikiai žino, kiek galime pakelti, ir neduoda sunkesnės naštos. Kai mūsų tikėjimas stiprėja, tai dažnai ir našta, kurią tenka nešti, sunkėja. Neretai žmonės stebisi, jog net lengviau buvo gyventi be tikėjimo. Ką gi, kai prastą regėjimą turintis žmogus užsideda akinius, jis pamato ne tik spalvingesnį pasaulį, bet ir tuos nešvarumus, kurių anksčiau nepastebėdavo. Pamato nenuvalytas dulkes, pagalbos prašančias rankas, savo ydas – viso to seniau nebuvo pastebėjęs.

Beje, čia galima pasitelkti ir bet kurios mokyklos pavyzdį. Pirmosiose klasėse pamokų būna mažiau, krūviai nedideli, paskui mes į kiekvieną dalyką pradedame gilintis vis labiau. Paradoksalu, kuo daugiau sužinome, tuo labiau įsitikiname, kiek dar mažai žinome. Aiškiausia būna tada, kai turi tik paviršutiniškų žinių, tada viską lengviau sudėlioti į schemas, nesirūpini atspalviais. Tačiau kai pradedi gilintis, pamatai, kaip sunku protu aprėpti tikrovę, kaip sudėtinga perprasti visus niuansus.

Jėzus sako sekėjams: „Turite tapti kaip vaikai...“ Tai mokinystės pradžios taškas – atgręžti smalsumu, nuostaba ir pasitikėjimu žėrinčias akis į Mokytoją. Pripažinti savo ribotumą, poreikį augti, priimti kitą kaip autoritetą, kaip tą, kuris nesuvaržo manęs, bet mane augina.

Jėzaus mokyklos išskirtinumas, kad čia nebūna diplomų ar paskutiniojo skambučio. Nebent jį vadintume tą akimirka, kai baigiasi mūsų žemiškoji kelionė, o diplomą suvoktume kaip įrašą Gyvenimo knygoje. Iki paskutinio atodūσιο turime auginti tikėjimą, kiekvieną kartą tirpdyti pagundą sakyti, jog jau visko išmokau ir galiu pavaduoti Dievą.

Mokinystė - tai puikybės ištirpdymas

Krikščionybė nėra ideologija ar pasaulio pertvarkymo programa, konkuruojanti su kitomis programomis. Taip, ji perkeičia pasaulį daug radikaliau nei kuri nors ideologija, tačiau ta pertvarka yra visai kito lygmens. Kai tik mes pasistatome kovos barikadų – tai jau būna pralaimėjimo pradžia.

Nesvarbu, prieš ką jos statomos: ar prieš kitaip tikinčiuosius, ar prieš krikščionybę niekinančiuosius. Kai tik paskelbiame, kad „Viešpats tik su mumis“, neišvengiamai paaiškėja, jog mūsų barikada yra ne Dievo Karalystės tvirtovė, bet veikiau užtvanka Dievo meilės upėje. Kiekviena barikada užstoja Kristų. Nes Jis visada barikadas griaua, o ne jas stato, nes Jis neišitenka nė vienoje barikadų pusėje, nes Jis neturi priešų, tik paklydusias avis ir pasimetusias monetas, kurių nenuilsdamas ieško.

Kaip visa tai paaiškinti pagal mums įprastus standartus? Kaip sutalpinti į teisingumo schemą?

Sunku atsisipirti minčiai, kad mes, krikščionys, esame arčiau Dievo nei tie, kurie kratosi šio vardo. Mes jaučiamės labiau nusipelnę Jo dėmesio, nes likome Jam ištikimi net tada, kai kiti nusisuko, nes stengiamės gyventi pagal Dekalogą. Tačiau Viešpats elgiasi mažų mažiausiai keistai. Tiksliau sakant, Jis pagal mums įprastus kriterijus visiškai nėra teisingas. Jam, regis, labiau rūpime ne mes, „saviškiai“, tokie kaip vyresnysis sūnus Jėzaus pasakojime apie sūnų palaidūną, bet „išdavikai“.

Sąžiningai pažvelkime į evangelistų pasakojimus. Pirmasis žmogus, kuriam Jėzus

pažada išganymą, – nusikaltėlis, nukryžiuotas greta Jo. Jėzus bendravo su visuomenės padugnėmis, metė iššūkį įprastoms dorovės normoms ir su dievobaimingumu siejamoms taisyklėms.

Įsivaizduokime save Jėzaus laikų fariziejų vietoje. Ar galėtume pripažinti, jog tas žmogus, griauantis įprastą tvarką, pamina normas, kurios, kaip tikite, subrendo paklusnumo Viešpačiui tradicijoje, išduoda išrinktosios tautos lūkesčius, yra Mesijas ir Mokytojas? Idant priimtume tokią Viešpatį, turime sudaužyti „saviškio“ tapatybę ir stoti prieš Jį kaip sūnūs palaidūnai. Kad priimtume Jį, turime savyje atpažinti paklydusią avį, nusišluostyti nuo veido susigalvotų nuopelnų prakaitą ir paprasčiausiai leisti Jam būti mūsų Viešpačiu. Turime ne užsiauginti dvasingumo raumenis ir bandyti sutramdyti neklaūžadas, bet pasiduoti vaikiškam imlumui, nuostabai, tapti mokiniais prie Mokytojo kojų.

Tol, kol manysime, kad esame bent kuo vertesni Dievo akyse ir nusipelnę daugiau nei žmogžudys, nuteistas kalėti, nei į nevirtį puolusi prostitutė, nei savimi patenkintas turtuolis, nei šiukšlyne gyvenantis benamis, nei bambeklis kaimynas ar moralizuojanti davatka, tol mes neleisime Viešpačiui mūsų atrasti, netapsime Jo mokiniais.

O gal mes, skaitydami evangelijas, manome, kad toks keistas ir neaprepiamas Jėzus buvo tik prieš du tūkstančius metų, o paskui subrendo, „atėjo į protą“, buvo perauklėtas, įtikintas keistis, tapo civilizuotu etikos sergėtoju, ramiai ilsisi mūsų jam sukonstruotoje prakartėlėje, ramiai snaudžia šventoriuje?

Pernelyg dažnai bandome į Jėzų žvelgti ne mokinio, bet mokytojo žvilgsniu. Tarsi į neklaūžadą, bet gabų vaiką. Bandome paaiškinti Jėzaus motyvus, pateisinti Jo elgesį, įrodyti, kad iš tiesų Jis yra drausmingesnis nei atrodo. Tačiau tiesa ta, kad Jėzui nereikia advokatų ar mokytojų, Jam nereikia ir karių, pasirengusių įveikti kitatikius, Jis kviečia kiekvieną iš mūsų būti tos meilės, kuria Jis mus myli, Gerosios Naujienos, jog Jo atleidimas galingesnis už kiekvieną nuodėmę, liudytojais.

Esame kviečiami liudyti ne tvarką ir teisingumą, ne kurią nors etinę sistemą, bet meilę, kuri viską sujaukia, kuri sugeba prasiskverbti net į nuodėmių tirštumą ir radikaliai pakeisti gyvenimus, kuri ištraukia už pakarpos iš mūsų racionalaus ir etiško pasaulio.

Ar įmanoma sekėti tokiu Dievu? Jei Jis neištiesia rankos – ne. Jei netampame vėl kaip vaikai atviri stebuklui, netampame mokiniais – ne.

Būti krikščionimi, būti Jėzaus mokiniu nereikia užsiauginti storesnę odą ir pritapti prie nuodėmės deformuoto pasaulio. Tai veikiau žengti į pasaulį, pripažinus, kad Jo dovanojama viltis, tikėjimas ir meilė kiekvieno iš mūsų gyvenime pakartoja vandens virsmo vynu stebuklą, pripažinus, jog Jis yra mūsų Viešpats, laisvės ir gyvybės šaltinis. Jis yra tikrasis Mokytojas.

Mes patys esame tik nenaudingi tarnai, kuriuos Jo meilė pavertė Dievo bičiuliais. Ne Dievas yra mūsų, bet mes esame Dievo.

